

Actualitat de la Societat Catalana de Pedagogia

Lliurament del XXVII Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic

L'acte va tenir lloc el 10 de maig de 2017 a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Va ser presidit pel senyor Joan Mallart, vicepresident de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), que el va inaugurar tot glossant alguns trets rellevants de la figura de Joan Profitós, i el senyor Antoni Burgaya, president de la Fundació Joan Profitós, que va referir-se també a la figura del titular del premi i a la tradició innovadora de l'Escola Pia de Catalunya que es concreta avui dia amb el projecte "Summem".

El **doctor Antoni Tort i Bardolet**, professor de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, va impartir la **conferència «Escola, famílies i comunitat: els vincles indispensables»**.

El secretari del jurat, el senyor Marian Baqués, va llegir l'acta, en la qual s'explicita el veredicte del Jurat, format pel senyor Joan Mallart i Navarra, que n'és el president; la senyora Elena Venini i Redín; la senyora Núria Rajadell i Puiggròs; el senyor Josep Gallifa i Roca, el senyor Conrad Vilanou i Torrano, i el senyor Marià Baqués i Trench.

Després de la deliberació oportuna, decideix per unanimitat atorgar el premi a l'obra: ***Llegendes del Berguedà. Un actiu pedagògic excepcional***. El treball recull 430 llegendes, les classifica i comenta. Es tracta d'una aportació que té el valor de donar a conèixer un llegat cultural que forma part del nostre patrimoni, a l'hora que constitueix un material didàctic excepcional per integrar les noves generacions d'alumnat. Oberta la plica corresponent, l'obra premiada pertany al senyor **Albert Rumbo i Soler**.

Així mateix fa una menció honorífica a l'obra: ***Educar per a la sostenibilitat. Educar en un context d'urgència planetària i de crisi de civilització***, per tractar pedagògicament un tema actual i rellevant, fent propostes raonades per a la creació d'un model psicopedagògic i holístic que condueixi a la millora de les relacions dels éssers humans amb ells mateixos i amb la biosfera. Oberta la plica corresponent, el treball pertany al senyor **Emili Puig i Vilaró**.

I una altra menció honorífica a l'obra: ***La lectura com a antropogènesi en l'obra de Marc-Alain Ouaknin: 1991- 2010***. És un treball filosòfic que mostra les bases d'una pedagogia de la lectura que —com diu— «ofereix una perspectiva d'esperança per a uns humans sovint mancats d'il·lusió». Oberta la plica corresponent, el treball pertany al senyor **Josep-Lluís Rodríguez i Bosch**.

Assemblea General de Socis

Com cada final de curs, el 14 de juny, va tenir lloc l'Assemblea General de la Societat Catalana de Pedagogia. D'acord amb l'ordre del dia previst:

- S'inicià la sessió amb la **lectura i aprovació de l'acta de l'Assemblea anterior**.
- A continuació va tenir lloc la **intervenció del president**, el senyor Martí Teixidó, amb el tema: «**Socialització dels infants i joves entre la família i els mitjans de comunicació. Educació i pedagogia**». Va ser una intervenció breu, que responia a la voluntat d'introduir la temàtica que es tractarà més exhaustivament en la jornada d'inici del curs 2017-2018 i que encara serà tractada amb més profunditat en el Seminari d'Hivern, que comptarà amb la participació d'experts en comunicació i en psicologia social, professors de darrers cursos d'educació primària i de secundària i pedagogs.
- Seguidament, la secretària de la Societat presentà **la memòria d'activitats del curs 2016-2017** tenint en compte els tres àmbits d'actuació de la Societat: activitats científiques, activitats acadèmiques i publicacions.

Pel que fa a *les activitats científiques*, destacà el desenvolupament de la recerca: *Termòmetre Lingüístic – Marc d'Ensenyament de Llengües Vives*, recerca que explica més detalladament la senyora Carme Rider en aquesta mateixa publicació. També el senyor Joan Mallart, com a responsable del *Diccionari enciclopèdic de pedagogia*, va fer una breu referència a la feina desenvolupada fins al moment.

Quant a *les activitats acadèmiques*, destacà la participació en el debat «Ara és demà», promogut pel Consell Escolar de Catalunya, participació i aportacions extensament informades en el número 12 de la *Revista Catalana de Pedagogia* (per Carme Amorós), i la conversa pedagògica amb el títol «La innovació pedagògica a debat», que va tenir lloc a Tarragona (Universitat Rovira i Virgili) el 16 de novembre de 2016 (per Elena Venini).

Pel que fa a *les publicacions*, el senyor Joan Rué, director de la *Revista Catalana de Pedagogia*, presentà els temes monogràfics dels dos volums corresponents a l'any 2017 i les novetats amb relació a la revista.

- Seguidament, la senyora Empar Garcia presentà **l'informe econòmic de tresoreria**. És interessant de destacar que els ingressos de l'any 2016 van ser 20.553,47 € i les despeses 18.734,06 €. Les previsions d'ingressos i de despeses per a l'any 2017 ascendeixen a 26.390 €.
- Finalment, s'obrí un espai per a les preguntes i aportacions de les sòcies i socis.

Presentació del llibre *Pedagogia, ara. Aplicació a la societat catalana: principis, tensions, referents, accions, cultura*, de Martí Teixidó

Com diu el mateix autor a la presentació del llibre, aquesta publicació és un assaig que articula principis estables de la pedagogia, sovint oblidats, i els aplica als assumptes que preocupen i ocupen actualment Catalunya.

L'acte de presentació, que es va celebrar a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), el dia 5 de juliol, va comptar amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Marina Subirats, sociòloga, gestora pública i política catalana, i del mateix autor del llibre, Martí Teixidó i Planas. Es pot consultar el programa més detallat de l'acte a la web de la Societat:

<http://blogs.iec.cat/scp/2017/05/25/presentacio-del-llibre-pedagogia-ara/>

A continuació de les intervencions es va generar un viu diàleg entre els assistents i els membres de la taula, com a mostra clara que els principis de la pedagogia preocupen i ocupen quan s'apliquen a la realitat actual de les escoles i del conjunt del sistema educatiu. La presència entre el públic de socis amb diferents trajectòries professionals i responsabilitats en el món de l'educació escolar, la formació del professorat i la política educativa durant els darrers anys va enriquir el debat.

Abans de cloure la sessió, hi va haver l'actuació musical de Bruna Escolà, alumna de l'Escola de Músics JPC.

El llibre ha estat publicat per l'IEC i s'hi pot accedir a través del web:

https://publicacions.iec.cat/PopulaFitxa.do?moduleName=novetats_editorials&subModuleName=darreres_novetats&idCatalogacio=27429

En aquest mateix volum de la REVISTA, es pot consultar també la recensió del llibre, feta pel professor Jaume Sarramona.

Recerca: “Fem l’Escola Plurilingüe 2016-2017”

Carme Rider Serra, coordinadora de la recerca.

Durant el curs 2016-2017, la Societat Catalana de Pedagogia, filial de l’Institut d’Estudis Catalans, ha seguit impulsant la recerca i el desenvolupament (R+D+I) «Fem l’escola plurilingüe», que actualment s’està aplicant a quatre-centes escoles a Catalunya, a unes vuitanta escoles a les Illes Balears, a una seixantena d’escoles occitanes, i a quatre escoles andorranes.

El marc institucional de desenvolupament és l’Institut d’Estudis Catalans que, al seu temps, ha signat un conveni de col·laboració amb el Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. El Grup Promotor Santillana, amb conveni de mecenatge científic, assumeix l’edició i la distribució amb la col·laboració de Fundació Carulla.

Aquesta recerca projecta un model d’ensenyament de llengües propi per a les escoles de llengua catalana que parteixi de la sòlida construcció de les llengües del territori, que aprofiti la proximitat de les llengües romàniques i que projecti l’aprenentatge de les llengües transnacionals, atenent les individualitats dels alumnes i tractant les llengües de manera interrelacionada (i no en compartiments closos, com hem fet fins ara).

Els objectius que han guiat les actuacions del curs 2016-2017 han estat:

- ✓ Oferir un marc de referència, **Marc d’Ensenyament de Llengües Vives**, que capaci els equips docents per a la presa de decisions fonamentada en coneixement per a concretar el **projecte plurilingüe** d’escola.
- ✓ Orientar els equips docents aportant una estructura de pensament que articuli els *principis* científics, les *finalitats* filosòficosocials, les *tensions* inevitables i els *referents* de la realitat de l’escola que han de guiar aquesta presa de decisions.
- ✓ Reflexionar sobre com ha de ser l’escola catalana avui amb vista a l’evolució social i la globalització comunicacional que la caracteritza.

- ✓ Analitzar el perfil d'aptituds que ha de desenvolupar el mestre plurilingüe i les competències necessàries, més enllà del domini de les llengües que se li exigeix.
- ✓ Elaborar els instruments pedagògics que permetin materialitzar la millora de didàctiques amb plantejament plurilingüe responent a les necessitats plantejades en sessions de treball amb mestres.

Enguany, les accions han quedat focalitzades en:

- ✓ Jornades formatives territorials i institucionals adreçades a equips docents de nova incorporació per a donar a conèixer els fonaments de la recerca, els instruments a disposició i les seves implicacions didàctiques.
- ✓ Grups de treball cooperatiu per a l'elaboració de nous instruments pedagògics i aprofundiment sobre temes específics.
- ✓ Jornades d'intercanvi d'experiències.
- ✓ Participació en congressos, debats, taules rodones i seminaris transfronterers posant a debat les elaboracions i orientacions de la recerca: **Fem l'Escola Plurilingüe.**
- ✓ Estudi de les regularitats que s'estableixen en l'ús de la llengua en els diferents territoris on conviuen dues o més llengües i del qual se'n poden extreure criteris de decisió que enriqueixin la didàctica del plurilingüisme.

Aquesta recerca ara ja ha entrat en fase d'innovació en la pràctica docent (I). S'ha construït sobre els fonaments científics, el coneixement de l'infant i de com aprèn llengües i les finalitats de competència lingüística prèviament acordades. En distingim tres fases:

- ✓ En la fase de recerca (R) s'aplega i s'integra coneixement de biofisiologia, neurociència, psicolingüística, sociolingüística i psicologia evolutiva.
- ✓ En la fase de desenvolupament (D) s'elaboren instruments pedagògics que es validen empíricament.
- ✓ En la fase d'innovació (I) es fa una acció col·laborativa entre investigadors i docents.

En la fase d'innovació (I), els docents han començat a fer ús d'instruments que tenen consistència científica i amb sessions pedagògiques habituals de reflexió sobre la pròpia pràctica per a prendre les decisions adequades. Aquesta és formació interna en escola que integra pensament, decisió i acció en tots els mestres que van esdevenint plurilingües com correspon en la societat actual.

Les produccions efectives fins avui han estat:

2014. El **Termòmetre Lingüístic (TL)** —una prova d'identificació de la competència lingüística als cinc anys— ha de permetre programar l'ensenyament de llengües estrangeres de manera diversa segons les possibilitats dels alumnes i l'han de poder aplicar els mestres d'aula, que coneixen els infants, per valorar la seva competència, ja assolida i que ha de progressar, en una situació habitual de classe.

2015. El **Marc d'Ensenyament de Llengües Vives (MELvives)** aporta una estructura per a fonamentar científicament la presa de decisions segons els referents de cada escola i equilibrant les tensions entre polaritats inevitables en una societat complexa.

2017. La **Pauta d'Observació de l'Expressió Oral** dels infants, per a estructurar els elements a observar, amb criteris objectivables i compartits.

2017. L'**Escala de Descriptors de l'Escola Plurilingüe** per a la realització de l'autoavaluació d'escola, del procés evolutiu assolit i del fet que es pot seguir realitzant el projecte plurilingüe d'escola

2017. La **Guia d'Observació Participant** —tècnica pròpia de l'etnografia educativa—, per a analitzar la pràctica docent en el marc de la formació entre iguals.

Per al curs 2017-2018 es projecten diversos grups de treball que aplegaran més de dues-centes escoles distribuïdes per xarxes territorials i institucionals. El primer grup, format per direccions i coordinadors lingüístics, liderarà el procés d'autoavaluació sobre l'estat de desenvolupament del projecte plurilingüe d'escola. El segon grup, format per mestres d'educació infantil i del cicle inicial d'educació primària, practicarà l'observació i l'avaluació de l'expressió oral. A la Catalunya del Nord es constituirà un grup de treball format per representants de les escoles bilingües per a l'adaptació dels materials al seu context lingüístic i institucional. El grup impulsor de

les escoles occitanes, Aprene, seguirà aprofundint en les didàctiques orals en el marc de les famílies de llengües i de la pedagogia cooperativa Freinet. A les Illes Balears es promou la superació d'un model trilingüe unificat i, també, el projecte plurilingüe d'escola amb les particularitats de parla que ens aporten anàlisis comparatives sobre el desenvolupament dels sons i el ventall fonètic.

D'aquesta manera, els membres de l'equip de recerca esdevenen formadors i els mestres més impulsors són col·laboradors actius de recerca. En aquesta fase la recerca i la formació es fa entre iguals i és oberta, atès que no acaba amb un informe. És una recerca pedagògica col·laborativa sempre oberta, com sempre ho és l'educació.

Declaració social per la pedagogia

El dia 15 de juny va tenir lloc, a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), la signatura formal per part de Martí Teixidó, president de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), filial de l'IEC, i Rosa Gascons, presidenta del Col·legi de Pedagogs de Catalunya (COPEC), de la Declaració social per la pedagogia, amb què les dues entitats declaren el valor de la pedagogia, com a activitat professional i científica, en l'educació i la societat en general. A més, posen de manifest que és necessari que la pedagogia gaudeixi de «crèdit social i de reconeixement públic», així com «de l'aval de l'Administració», per poder contribuir al benestar dels ciutadans. També afirmen que «una part dels mestres i professors han de ser especialistes en pedagogia i presents en totes les institucions educatives».

DECLARACIÓ SOCIAL PER LA PEDAGOGIA

14 de juny de 2017

El Col·legi de Pedagogs de Catalunya i la Societat Catalana de Pedagogia

DECLAREN el valor que la pedagogia té per a l'educació i per a la societat en conjunt com a activitat científica i professional

Sovint s'identifica educació amb pedagogia, talment com si s'identifiqués salut amb medicina. L'educació ha esdevingut una funció social especialitzada que exerceix tot el conjunt de la societat i la pedagogia ha de fonamentar l'orientació i les actuacions en els diferents àmbits de l'educació i les funcions que s'hi associen, com ara la formació, l'assessorament, la coordinació i el creixement personal i la competència social, incloent-hi l'atenció a la diversitat segons les necessitats educatives i la inserció social.

S'ha de recórrer als professionals amb titulació acadèmica i formació actualitzada per a tractar i orientar els assumptes d'educació personal (aptituds diferenciades, interessos manifestos, compensació de dificultats, hàbits de salut), d'educació comunitària (relacions de gènere, participació social, apoderament ciutadà) i d'educació de comportaments socials (civisme i no-violència, diversitat cultural i

sexual, tradicions religioses, tendències de lleure i consum col·lectiu). Els pedagogs són professionals especialitzats en aquests assumptes amb relació a les persones.

En tot cas, avui, a la nostra societat de llibertats, plural i democràtica, la pedagogia actua segons dues coordenades: el desenvolupament personal per a decidir el sentit de la pròpia vida i la competència social per a saber conviure sense una total identificació amb els valors dominants. La globalització i el fet multicultural caracteritzen les nostres societats i no és possible una socialització uniforme o compulsiva. La pedagogia, que actualment es pot denominar *antropogogia*, ofereix guia a l'educació infantil i juvenil, clarifica amb diversitat la formació dels adults i amb la seva intervenció fa prevenció de riscos o mediació en conflictes. Enfront d'una socialització externa compulsiva, la pedagogia projecta una harmonia bàsica entre el desenvolupament personal i la interacció social.

D'acord amb aquesta professionalització amb fonament científic i compromís deontològic, és necessari el crèdit social i el reconeixement públic amb el consegüent aval de l'Administració perquè la pedagogia contribueixi al benestar dels ciutadans.

1 Evolució de la pedagogia i consistència científica

El pedagog, *paidogogos* (παιδός + γωγός), era en l'origen grec qui conduïa l'infant a qui ensenyava (διδάσκω) a la palestra (παλαίστρα) o l'escola d'activitat física, social i cultural. Podem entendre que el *paidogog* conduïa o acompanyava l'infant, motivant-lo, o bé obligant-lo, perquè arribés a l'escola a punt per a aprendre els ensenyaments de gimnàstica del cos, música-cant i gramàtica per a llegir i escriure.

Aquesta especialització de funcions tan singular de Grècia es dilueix en l'edat mitjana d'Occident, en què l'educació és exercida, com en la majoria de cultures, per autoritats religioses, polítiques o per la tradició comunal.

Podem considerar que Jan Amós Komensky o Comenius inicia la pedagogia científica quan es dedica a cercar mètodes d'instrucció en la lectura i l'escriptura i en diferents llengües, quan parteix de la intuïció natural de l'infant, i pensa llibrets de text que l'infant pugui estudiar autònomament, incorporant-hi les representacions gràfiques. Tot queda ben estructurat en la seva *Didactica magna* (1632-1657), que és un artifici didàctic universal per a ensenyar de tot a tothom.

Un segon pas en la construcció de la pedagogia científica el fa Johann Friedrich Herbart amb la *Pedagogia general* (1806). Ja en un context de pensament il·lustrat i liberalisme que fuig de l'absolutisme i de la cristiandat com a imposició, deriva la pedagogia de les finalitats de l'educació (filosofia ètica) i la fonamenta en el coneixement de l'infant (psicologia). Així, la instrucció universal defensada pels il·lustrats es tecnifica en graus, matèries i modalitats, i distingeix processos descriptius, analítics i sintètics que configuraran el pla d'estudis. Però tot ha de contribuir a l'educació del caràcter, de la voluntat i de la disciplina com a disposició interior que permet establir les sotragades dels sentiments en períodes de dolor i desventura de l'ésser humà.

Amb aquests antecedents de saviesa, s'arriba al final del segle XIX amb la gran eclosió de ciències diferenciades. Aquestes assoleixen un estatut epistemològic si tenen: un objecte delimitat, un mètode propi, una finalitat específica i una propietat (que cap altra ciència no faci el mateix). La pedagogia aspira a ser ciència experimental induïda pel positivisme dominant. Si el laboratori de psicologia experimental es crea el 1879, el laboratori de pedagogia experimental es forma el 1893, però l'observació i la quantificació de variables aïllades solament permeten una explicació descontextualitzada.

A inicis del segle XX, la pedagogia científica es fonamentarà en la biologia i la psicologia aplicades a l'objecte *educació* (Claparède, Vigotski, Wallon, Piaget), però la seva propietat és aportar una explicació integrada de les diverses variables i crear artificis, mètodes, tècniques, procediments o ginys pràctics i verificables, que permetin assolir objectius que concreten les finalitats de l'educació. Montessori, metgessa, adopta la denominació *pedagogia científica* perquè parteix del desenvolupament biològic infantil, però organitza els espais i crea uns materials sensorials i manipulables. Decroly, metge, a partir de l'observació d'infants discapacitats defineix un mètode amb els centres d'interès i els passos formals: observació, associació i expressió. Cousinet, pedagog, es fonamenta en la sociologia de Durkheim i crea el mètode de treball lliure en grups. Kilpatrick, pedagog, parteix de la motivació per a aprendre (psicologia), i assaja i construeix el mètode de projectes amb el qual s'aprèn amb un pla de treball sobre una finalitat real cercant el

coneixement i desenvolupant les habilitats necessàries. Freinet, amb una cooperativa de mestres, va creant tècniques molt variades que es demostren motivadores, eficaces i adaptades als progressos tecnològics, però defuig formular un mètode atès que cal adequar-se a la realitat dels infants en el seu entorn.

Tots aquests pedagogs i d'altres han impulsat la renovació pedagògica del segle xx, però no han arribat a transformar l'escola d'una manera generalitzada. Sovint s'han estès les pràctiques com a recepta, com a gratificació emocional dels mestres, i no s'ha incorporat la fonamentació científica que dona les claus per a ajustar-les a les circumstàncies de cada escola.

En la pràctica pedagògica hi ha diferents àmbits que corresponen a perfils professionals diferenciats. L'instructor introdueix l'infant en els aprenentatges funcionals que es caracteritzen per exercitació repetida: lectura, escriptura, càlcul, operatòria i exercicis. El mestre dona valor a la instrucció, la integra als coneixements i al desenvolupament del caràcter de cada infant per tal que sigui ell mateix. El professor és un model de cultura per als infants més grans i joves i professa especialment un determinat àmbit de coneixements que arrelarà en uns alumnes o altres, segons les seves aptituds diferenciades i els seus interessos manifestos. Els pedagogs han de tenir experiència en aquests perfils precedents per a poder fonamentar, validar i construir coneixement integrador i dissenyar procediments que permetin intervenir en les dificultats personals i situacions difícils oferint seguretat al conjunt de docents. Amb adults, la intervenció és d'acompanyament i mira de suscitar que cadascú sigui el subjecte de la seva pròpia promoció.

2 Pedagogia o antropogogia: més enllà de l'educació escolar

L'educació dels ciutadans ha estat una conquesta social, afecta el conjunt de la societat i demana la màxima atenció de la pedagogia. Però en la societat actual — pluralista, democràtica i alhora complexa—, la pedagogia ha diversificat els perfils professionals segons les diverses necessitats.

Perfils professionals dels pedagogs:

- *Àmbit docent*: organització de l'ensenyament, desenvolupament curricular, orientació psicopedagògica i escola de pares. Direcció pedagògica i institucional.

- *Àmbit laboral i d'empresa*: formació per a l'ocupació i promoció, orientació i selecció professional, formació contínua i actualització, dinamització d'equips de treball i cooperació. Direcció de departaments de formació.
- *Àmbit social*: esport, justícia, cooperació, voluntariat, atenció a les persones, situacions de risc psicosocial i àmbit socioeducatiu i cultural. Direcció pedagògica de centres culturals, socials, residencials i esportius.
- *Àmbit comunitari*: vida quotidiana, cohesió social, promoció de les persones i col·lectius, dinamització i mediació sociocomunitària i participació cívica. Direcció d'equips d'educadors socials i de promotors comunitaris i familiars.
- *Àmbit cultural*: propostes pedagògiques i direcció de serveis educatius de museus, camps d'aprenentatge, centres de natura, centres d'interpretació, assessors pedagògics de mitjans de comunicació (radio, televisió, premsa), promotors de produccions per a la infància i l'adolescència.

3 La pedagogia aporta coneixement a l'escola, a la família i al conjunt de la societat

L'educació com a funció social afecta tothom i tothom hi té un paper, semblantment al que passa amb la salut i la seguretat, i per a garantir-ho la societat ha creat institucions. La família que educa sobre la base del vincle afectiu, l'escola que garanteix el vincle social i l'accés a la cultura. Mestres i professors són els professionals de l'ensenyament degudament formats per a projectar l'ensenyament, programar les activitats, organitzar els recursos necessaris i avaluar tant els assoliments dels alumnes com l'eficàcia del conjunt d'accions. La pedagogia com a coneixement científic ha de guiar l'educació, l'escolar, i avui també, atesa la complexitat que ha adquirit, ha d'orientar l'educació familiar i la social comunitària. La tradició, que era el referent de l'educació, ha esdevingut totalment insuficient atesos els canvis socials als quals cal donar resposta. Una part dels mestres i professors han de ser especialistes en pedagogia i presents a totes les institucions educatives.

El coneixement i el punt de vista pedagògic han de ser presents en tots els àmbits de la vida social, particularment en allò que afecta la infància i també durant totes les etapes de la vida, en les dimensions personal, comunitària i social. L'educació és

responsabilitat de tots i els criteris pedagògics han de ser compartits. Els mitjans de comunicació són els grans difusors i caldrà evitar finalitats contradictòries. Infants i joves, fins a la majoria d'edat, han de percebre una clara unitat d'acció per a la seva pròpia seguretat, i els mitjans de comunicació poden difondre els criteris educatius que la societat ha de compartir, sense perjudici de la llibertat quan s'adrecen a la població adulta. Arribats a adults ja tindran la capacitat de comprendre la complexitat humana i social, que no hi ha respostes absolutes i que a la vida hi ha tants moments de gaudi com d'incertesa i de desventura.

L'expectativa actual d'una vida llarga incrementa la probabilitat de sotragades en l'ocupació laboral, en l'estabilitat econòmica, en les relacions veïnals, en la convivència familiar, en la convivència íntima, en l'infortuni i el dol per la mort, en l'estabilitat emocional... La pedagogia ha d'explorar formes d'acompanyament personal i comunitari amb dinàmiques de grup i en relació amb pràctiques culturals que renovin els horitzons de coneixement i el sentit de la vida. La persona ha d'estar preparada per a encarar la contrarietat, girar la frustració i evitar la depressió; és a dir, per a una vida saludable. Una bona construcció personal dels ciutadans és la manera més sòlida de construir una societat més humana fonamentada en la llibertat personal.

4 La pedagogia articula la construcció científica que integra coneixements de diverses ciències

La pedagogia és necessària per a la societat, es fonamenta en altres ciències, té consistència pròpia i és exercida per professionals amb qualificació universitària i especialitzacions de postgrau. Totes les ciències poden estudiar l'educació com a objecte i aportar coneixement. Amb aquest coneixement, la pedagogia ha de dissenyar formes d'intervenció, models organitzatius, pautes d'anàlisi, recursos especialment pensats i ginys o instruments aplicables per docents i educadors socials. La Societat Catalana de Pedagogia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, impulsa la recerca educativa (R+D+I) en col·laboració amb les universitats i institucions de formació per a contribuir a la millora de l'ensenyament amb fonamentació científica. Les famílies i els ciutadans en general han de disposar d'orientació pedagògica en el tracte amb la infància i la joventut compaginant les seves decisions lliures amb el

model social legitimat democràticament. La pedagogia ha d'orientar sobre les decisions que s'han de prendre dia a dia sobre alimentació i descans, sobre activitats de cultura, lleure o esport, sobre com es poden tractar determinats comportaments a casa o al carrer, sobre relacions socials favorables i evitables, sobre autonomia de moviments. Els estaments públics, les comunitats i les institucions socials han d'escoltar la pedagogia i respectar els pactes socials per l'educació i per la infància.

En educació es pot opinar com en tots els assumptes de la vida diària, però sense ignorar determinats coneixements que expliquen l'educació i fonamenten unes bones pràctiques. Hi ha una jerarquia tècnica. En determinats assumptes, els professionals de la pedagogia haurien d'aportar aquest coneixement de l'educació als ciutadans.

La societat ha de conèixer el valor de l'educació, de determinades realitzacions educatives. Cal considerar totes les valoracions: valoracions personals sentides, valoracions tècniques i científiques i valoracions socials, així com l'avaluació interna de les institucions i de l'acció educativa a la societat. L'avaluació és una activitat de recerca que té la finalitat de millorar-la i que integra les diferents valoracions en models o patrons explicitats. Els professionals de la pedagogia són les persones competents en l'avaluació de programes i serveis d'educació en les diferents modalitats (formal, no formal i informal), i garanteixen una visió objectivada i de respecte a les persones aportant els informes que contribueixen a aquesta millora. La seva participació en equips multidisciplinaris al costat de filòsofs, sociòlegs, psicòlegs, comunicadors o metges enriqueix els estudis i recerques amb concrecions d'acció ben fonamentades.

5 L'acció competent i deontològica dels professionals de la pedagogia

Els pedagogs i pedagogues són professionals amb formació especialitzada, responsables d'actualitzar els seus coneixements. S'organitzen de forma col·legiada, tant si treballen en l'àmbit privat com en l'àmbit públic. L'acció dels pedagogs ha de ser eficaç, compromesa i deontològica. El Col·legi de Pedagogs de Catalunya vetlla per una acció professional de qualitat i rigorosa, per l'actualització de la formació i per unes pràctiques correctes. La Junta de Govern, elegida democràticament,

gestiona les activitats i pren les decisions, s'assessora per mitjà d'un Consell Social atent a la realitat, i té una Comissió de Deontologia que actualitza el codi d'actuació professional i estudia les possibles queixes de pràctiques incorrectes.

Els pedagogs i pedagogues es fan responsables personalment d'una actuació professional en els camps de l'educació escolar, educació comunitària i educació social, de la formació professional i laboral, de la pedagogia familiar i de la mediació. L'acció col·legiada és una garantia social que els ciutadans han de conèixer per a decidir entre les diverses ofertes de serveis educatius i d'orientació que s'ofereixen en una societat lliure però també de consum. Per mitjà del codi de deontologia, els pedagogs es comprometen a actuar amb independència, defugint la subordinació a interessos comercials, a pressions polítiques o a actuar per interès de fama (COPEC, 2013). Els professionals són retribuïts per un vincle laboral amb institucions públiques o privades, o amb càrrec als ciutadans si ofereixen serveis directes, segons les tarifes convingudes. Les opinions i les valoracions dels usuaris de serveis pedagògics han de ser escoltades i considerades.

Text aprovat per la Junta de Govern de la Societat Catalana de Pedagogia el 19 d'abril de 2017 i referendat en la sessió de l'Assemblea General de 14 de juny de 2017.

Text aprovat per la Junta de Govern del Col·legi de Pedagogs de Catalunya el 27 de maig de 2017 i referendat pel Consell Social del Col·legi de Pedagogs de Catalunya el 6 de juny de 2017.

Martí Teixidó i Planas

Rosa Rodríguez i Gascons

Societat Catalana de Pedagogia

Col·legi de Pedagogs de Catalunya

President

Presidenta

Vegeu també: <http://blogs.iec.cat/scp/2017/06/21/declaracio-social-per-la-pedagogia>